

INNLEDNING

Et godt og inkluderende arbeidsmiljø for alle, økt likestilling og mangfold. Hvordan kan utdanningsinstitusjonene bidra?

MUF-konferansen
26.-28. november 2024

Hva er mobbing og trakassering

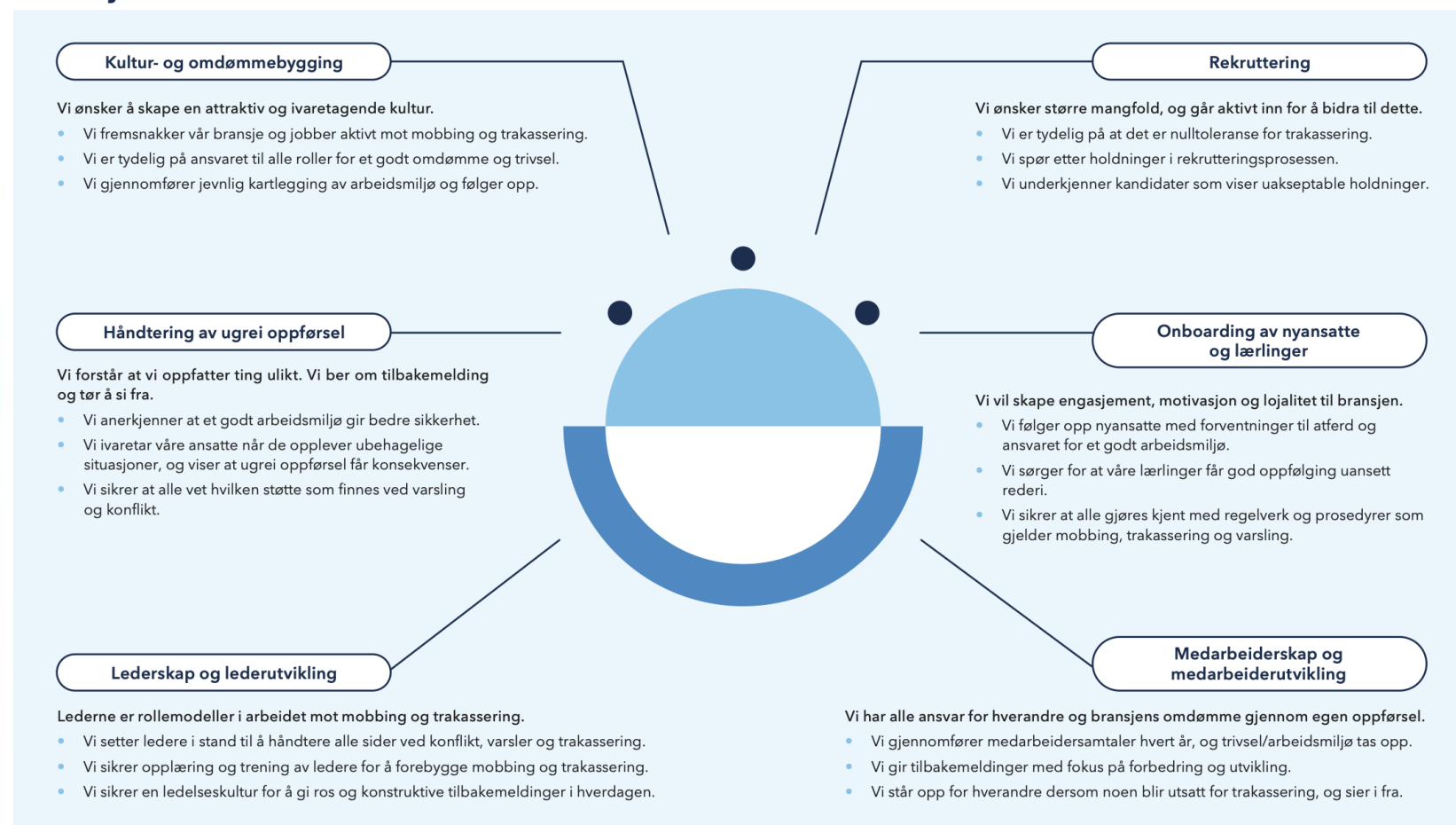
En person er **mobbet** når han eller hun, **gjentatte ganger** og over en viss tid, blir utsatt for **negative handlinger** fra en eller flere andre personer.

Det er **trakassering** når en person blir **utsatt for** handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende.

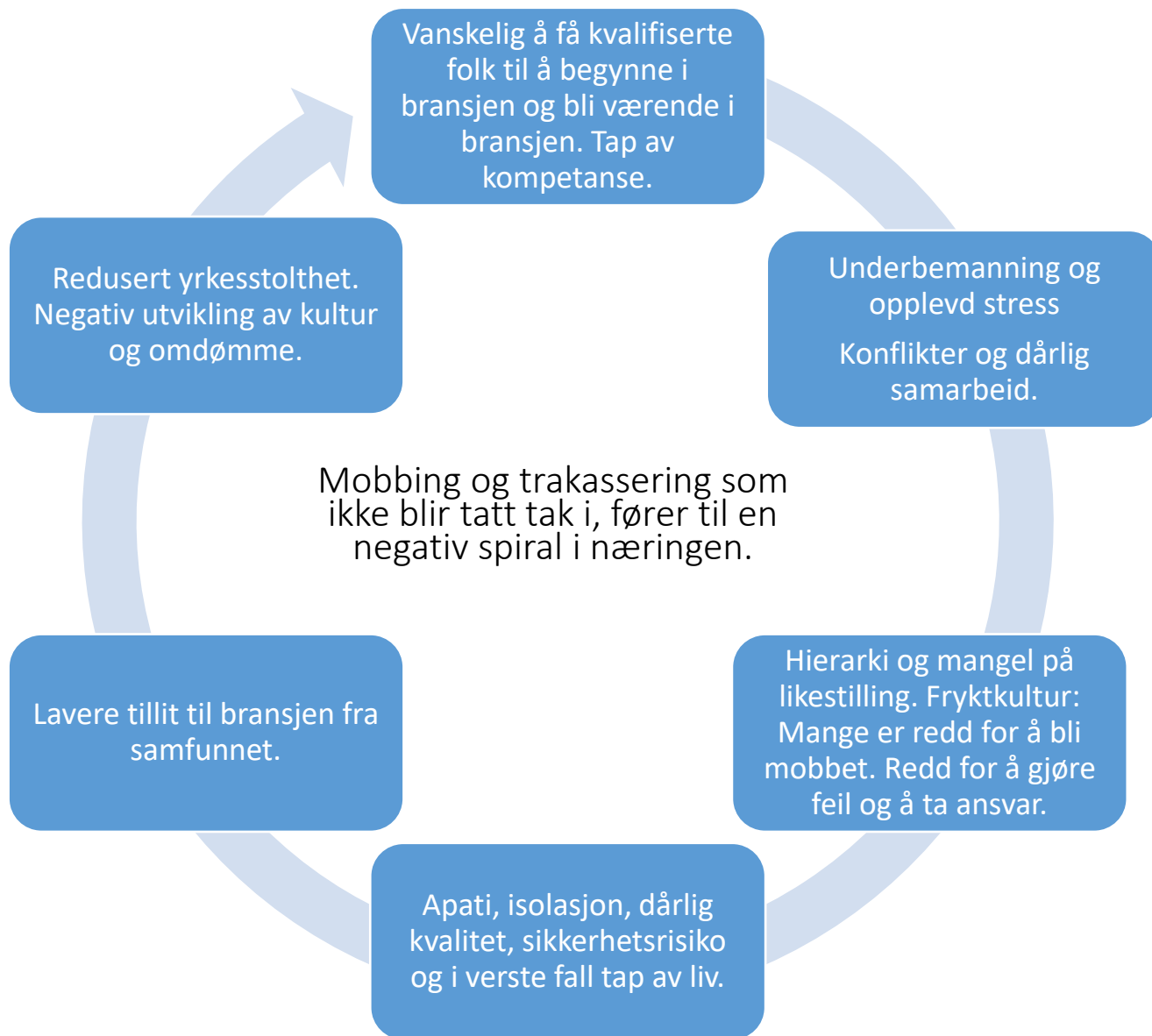

Bransjestandard

Mot mobbing og trakassering og for et godt arbeidsmiljø

Bransjestandarden

Konsekvensene

Hva sitter vi igjen med

- Alle er enig om at vi må gjøre noe – arbeidsgiverforeninger og arbeidstakerforeninger er enige om viktigheten.
- Veldig stort behov for å jobbe med temaet – også for å sikre rekruttering til bransjen, kvinner til bransjen og mangfold i bransjen.
- Alle er enig om at det er vanskelig å nå helt ut – så hvordan gjør vi det...?
- Alle er enig om at ny og gammel kultur på sjøen møtes i en slags kollisjon.
- Rederiene har satt seg klare mål og tiltak for hvordan de skal jobbe med dette. Noen bedre enn andre.

Ledelse er en avgjørende faktor

- For kultur
- For arbeidsmiljø, inkl. psykologisk trygghet
- For likestilling og mangfold

Forskning fra bl.a. Ståle Einarsen

RESULTATER FRA WORKSHOP

Et godt og inkluderende arbeidsmiljø for alle, økt likestilling og mangfold. Hvordan kan utdanningsinstitusjonene bidra?

MUF-konferansen
26.-28. november 2024

Hvorfor jobbet vi med dette??

Fra i går
+
Tilbudet
Fra NHO
Sjøfart

Cafedialog i denne sammenheng

A decorative orange line graphic that starts with a horizontal segment, followed by a series of small peaks and valleys, and ends with another horizontal segment.

- et **eksempel** på hvordan man kan jobbe med mobbing, trakassering, likestilling og mangfold

Prinsipper for Cafébordsdialog

Gruppens oppgaver

- Skap dialog, la alle ta/få ordet
- Inkluder flere perspektiver
- Lytt og still hverandre spørsmål
- Anerkjenn hverandres tanker og ideer
- Ikke dvel for lenge ved et tema

Bordvertens oppgaver

- Ønske velkommen til bordet
- La deltakerne presentere seg (hvis dere ikke er kjent)
- Legge til rette for en åpen og utforskende dialog
- Oppmuntre til fremdrift
- Hjelp med det praktiske
- Notèr de viktigste punktene på flipover

Til Bordverten: Dette er dine oppgaver

Som bordvert er din oppgave å legge til rette for en åpen og utforskende dialog og for at gruppen dokumenterer sine innspill.

1. Ønsk alle deltakere velkommen til bordet
2. La deltakerne presentere seg kort med navn og arbeidssted dersom de ikke er kjent fra før
3. Introduser tema, mål med oppgaven og hva gruppen skal gjøre rent praktisk
4. Følg fasene i gruppearbeidet:
 1. Gruppearbeid 1: Gruppen skal skrive stikkord med **STORE** bokstaver på Post-its og henge på flippover/vegg. Ordene skal kunne sees fra avstand.
 2. Gruppearbeid 2 a: Gruppen skal fokusere på TILTAK.
 3. Gruppearbeid 2 b: Gruppen skal først fokusere på DRIVKREFTER og MOTKREFTER. Mot slutten kommer spørsmålet: Hva trenger vi (som er her)?
5. Oppmuntre alle rundt bordet til å
 1. Bidra med sine tanker og ideer selv om disse er ulike eller motstridende
 2. Lytte aktivt til hverandre og anerkjenne hverandres bidrag
 3. Få fremdrift og at gruppen skriver Post-its og fyller inn på «gråpapiret»
6. Still direkte spørsmål til deltakere som ikke kommer til orde (hvis aktuelt)
7. Still utdypende spørsmål dersom du hører at gruppen ikke kommer frem til konkrete innspill
8. Minne om at gruppen ikke behøver å være enige om alle innspill
9. Hjelp gruppen med det praktiske
10. Dersom du har mulighet, ta utdypende notater på papir eller PC/word, slik at man i ettertid forstår hva gruppen har ment med sine stikkord

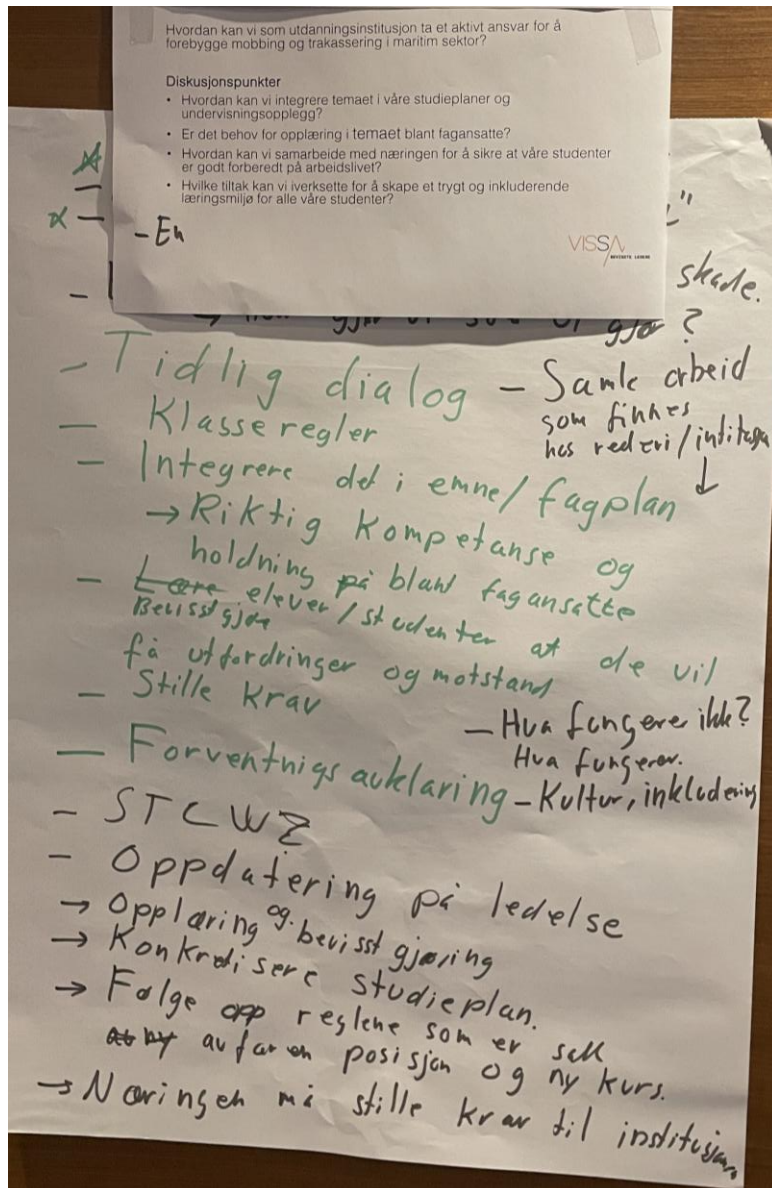
Utdanningens rolle

Hvordan kan vi som utdanningsinstitusjon ta et aktivt ansvar for å forebygge mobbing og trakassering i maritim sektor?

Diskusjonspunkter

- Hvordan kan vi integrere temaet i våre studieplaner og undervisningsopplegg?
- Er det behov for opplæring i temaet blant fagansatte?
- Hvordan kan vi samarbeide med næringen for å sikre at våre studenter er godt forberedt på arbeidslivet?
- Hvilke tiltak kan vi iverksette for å skape et trygt og inkluderende læringsmiljø for alle våre studenter?

Utdanningens rolle

- Tidlig dialog
- Klasseregler
- Integrere det i emne/fagplan
- Riktig og kompetanse og holdning blant fagansatte
- Bevisstgjøre elever/studenter at de vil få utfordringer og motstand
- Stille krav
- Forventningsavklaring
 - Hva fungerer ikke, hva fungerer,
 - Kultur, inkludering
- Oppdatering på ledelse
- Opplæring + bevisstgjøring
- Konkretisere i studieplan
- Følge opp reglene som er satt
- Aktiv få posisjon og evig krav
- Næringent må stille krav til institusjonene

Utdanningens rolle

Hvordan kan vi som utdanningsinstitusjon ta et aktivt ansvar for å forebygge mobbing og trakassering i maritim sektor?

Diskusjonspunkter

- Hvordan kan vi integrere temaet i våre studieplaner og undervisningsopplegg?
- Er det behov for opplæring i temaet blant fagansatte?
- Hvordan kan vi samarbeide med næringen for å sikre at våre studenter er godt forberedt på arbeidslivet?
- Hvilke tiltak kan vi iverksette for å skape et trygt og inkluderende læringsmiljø for alle våre studenter?

VISSA
BEVISSTE LEDERE

Bevisstgjøring - oppførsel
Respekt - tydelig grensesetting
Tydelig fra ledelsens side - skoleledelse
Rollemodeller - eksempelets makt
Åpenhet, respekt, toleranse, ærlighet
Hjem-skole-samarbeid → gjensidig respekt
Opplæring er nødvendig
Språkbruk - det du sier betyr noe
Grupperegler - fellesskapende aktiviteter
Elevmedvirkning → faglig interesse
Klargjøring for arbeidslivet - hierarki vs demokrati
Selvstendighet - relevans
Opplysning om tematikken
Rettigheter - hvordan gå fram
Øve på å prate til hverandre på en ordentlig måte
Bruke og utvikle elevenes sterke sider
Raushet
Faglige forventninger og god støtte

- Bevisstgjøring → oppførsel, opptreden
- Respekt → tydelig grensesetting
- Trykkes fra ledelsens side → skoleledelse
- Rollemodeller → eksempelets makt
- Åpenhet, (gjensidig) respekt, toleranse, ærlighet
- Hjem-skole-samarbeide
- Opplæring er nødvendig
- Språkbruk → det du sier betyr noe
- Grupperegler → fellesskapende aktiviteter --> faglig interesse
- Elevmedvirkning
- Klargjøring for arbeidsmarkedet → hierarki vs demokrati
- Selvstendighet → relevans
- Opplysning av tematikken
- Rettigheter → hvordan gå fram
- Øve på å prate til hverandre på en ordentlig måte
- Bruke og utvikle elevenes sterke sider
- Raushet
- Faglige forutsetninger og god støtte

Kjønnsperspektiv

Hvordan kan vi i undervisningen belyse kjønnsperspektiver på mobbing og trakassering i maritim sektor?

Hjelpespørsmål

- Hvilke former for mobbing og trakassering er særlig utbredt mot kvinner i maritim sektor?
- Hvordan kan vi utfordre kjønnsstereotyper og fordommer som kan bidra til mobbing og trakassering?
- Hvordan kan vi støtte både kvinnelige og mannlige studenter i en tradisjonelt mannsdominert bransje?

Kjønnsperspektiv

* HA DET TIDLIG PÅ TIMEPLANEN
* KLARGJØRE OG DEFINERE BEGREPENE
MOBBING OG TRAKASSERING.
* GODE ROLLEMODELLER
↳ DEFINERTE (BRANSJESTANDARD)
* OPPLÆRING AV ANSATTE
* BEVISST GRUPPEINDELING (KLASSER)
I UNDERVISNINGA, DERSOM DET ER
GUTTER OG JENTER I ELEVGROPPA
* BEVISSTGJØRE INKLUDERING
* FREMME LIKEVERD

- Ha det tidlig på timeplanen
- Klargjøre og definere begrepene mobbing og trakassering
- Gode rollemodeller
 - Definerte (Bransjestandard)
- Opplæring av ansatte
- Bevisst gruppeinndeling (klasser) i undervisning, dersom det er gutter og jenter i elevgruppa
- Bevisstgjøre inkludering
- Fremme likeverd

Forberede studentene

Hvordan kan studentene rustes til å ta ansvar for å skape et godt og inkluderende arbeidsmiljø i studietiden og i et fremtidig arbeidsliv?

Diskusjonspunkter

- Hvordan kan vi fremme studentenes forståelse for betydningen av samarbeid, respekt og toleranse?
- Hvordan kan vi oppmuntre studentene til å være aktive bidragsytere til et positivt arbeidsmiljø?
- Hvilke holdninger og verdier kan vi formidle som vil være viktige i møtet med arbeidslivet på sjøen?

Forberede studentene

Hvordan kan studentene rustes til å ta ansvar for å skape et godt og inkluderende arbeidsmiljø i studietiden og i et fremtidig arbeidsliv?

Diskusjonspunkter

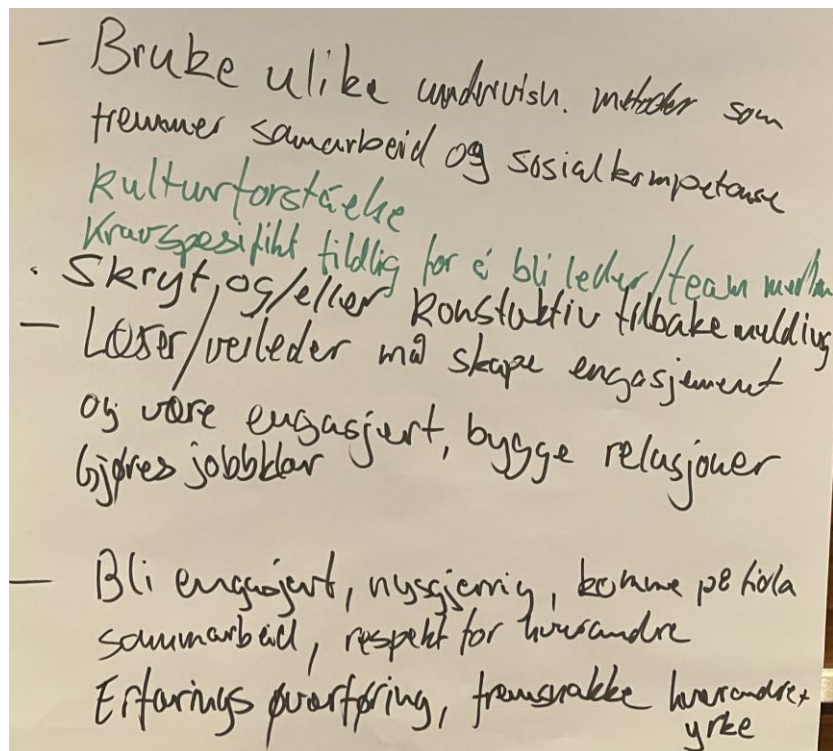
- Hvordan kan vi fremme studentenes forståelse for betydningen av samarbeid, respekt og toleranse?
- Hvordan kan vi oppmuntre studentene til å være aktive bidragsyttere til et positivt arbeidsmiljø?
- Hvilke holdninger og verdier kan vi formidle som vil være viktige i møtet med arbeidslivet på sjøen?

VISSA

- TRYGGE OG OPPMUNTRE TIL Å VISE EGET INITIATIV.
- STUDENTEN KAN VÆRE EN BIDRAGSTER
- ADRESSERE PROBLEMSTILLINGER/SITUASJONER
- POSITIVE ØVELSER - TRENE PÅ KOMPLIMENTER, ÆRLIGHET
- TOSIDIG RESPEKT
- TEAM KOMPETANSE : VI OG OSS
- SNU NEGATIVE TRENDER
- STYRKE POSITIVE TRENDER
- TOLERANSE, INKLUDERING, ENGASJEMENT

- Trygge og oppmuntre til å vise eget initiativ
- Studenten kan være en døråpner
- Adressere problemstillinger/situasjoner
- Positive øvelser – trene på komplimenter, ærlighet
- Tosidig respekt
- Teamkompetanse: vi og oss
- Snu negative trender
- Styrke positive trender
- Toleranse, inkludering, engasjement

Forberede studentene

-
- Handwritten notes on a piece of paper:
- Bruke ulike undervisningsmetoder som fremmer samarbeid og sosial kompetanse
 - Kulturforståelse
 - Kravspesifikt fildig for å bli leder/teamleder
 - Skrift og/eller konstruktiv tilbakemelding
 - Løser/veileder må skape engasjement og være engasjert, bygge relasjoner
 - Gjøres jobbklar
 - Bli engasjert, nysgjerrig, komme på tida samarbeid, respekt for hverandre
 - Erfaringsoverføring, fremsnakke hverandre yrke

- Bruke ulike undervisnings metoder som fremmer samarbeid og sosial kompetanse
- Kulturforståelse
- Kravspesifikasjon tidlig for å bli leder/teammøter
- Skrift og/eller konstruktiv tilbakemelding
- Løser/veileder må skape engasjement og være engasjert, bygge relasjoner
- Gjøres jobbklar
- Bli engasjert, nysgjerrig, komme på tida, samarbeid, respekt for hverandre
- Erfaringsoverføring, fremsnakke hverandre og yrket

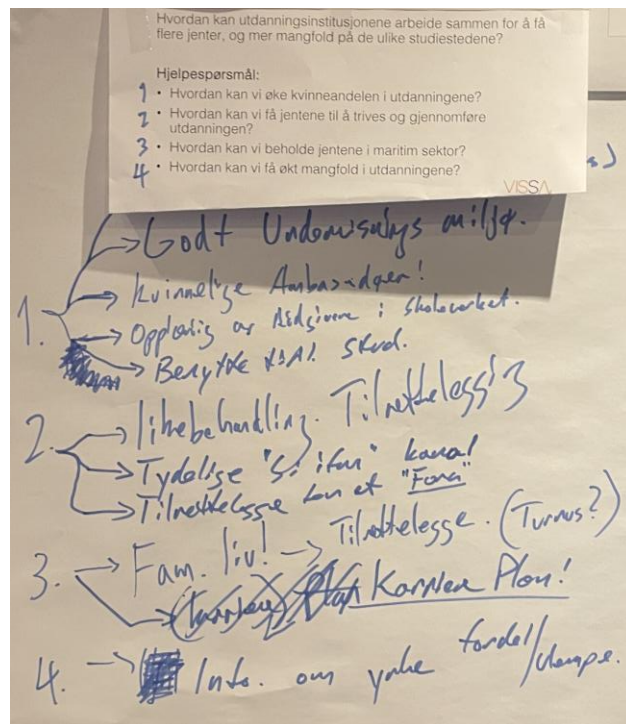
Kvinner og mangfold i maritim sektor

Hvordan kan utdanningsinstitusjonene arbeide sammen for å få flere jenter, og mer mangfold på de ulike studiestedene?

Hjelpespørsmål:

- Hvordan kan vi øke kvinneandelen i utdanningene?
- Hvordan kan vi få jentene til å trives og gjennomføre utdanningen?
- Hvordan kan vi beholde jentene i maritim sektor?
- Hvordan kan vi få økt mangfold i utdanningene?

Kvinner og mangfold i maritim sektor

- Godt undervisningsmiljø
- Kvinnelige ambassadører!
- Opplæring av rådgivere i skoleverket
- Beskytte tidligere studenter
- Likebehandling, Tilrettelegging
- Tydeligere «si fra» kanal
- Tilrettelegge for ett (...studiestedet)
- Fam.liv! Tilrettelegge...turnus
- Karriereplan
- Info om yrke → fordeler / ulemper

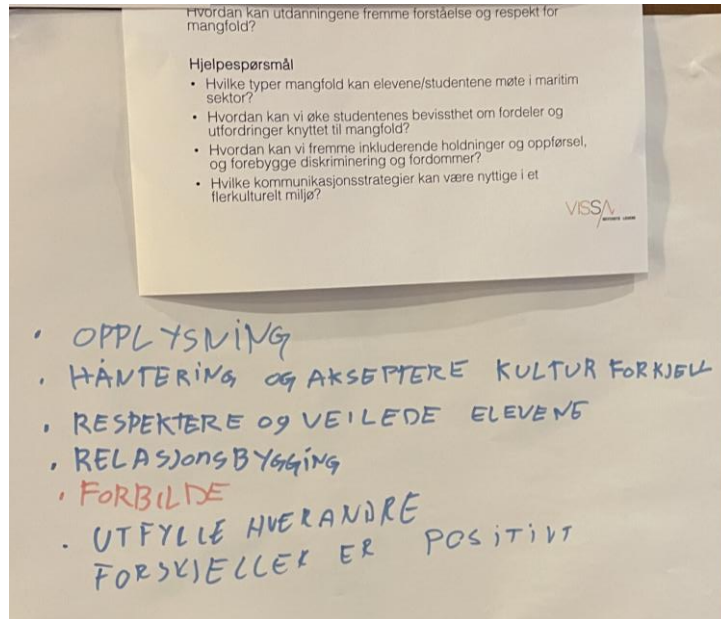
Mangfold

Hvordan kan utdanningene fremme forståelse og respekt for mangfold?

Hjelpespørsmål

- Hvilke typer mangfold kan elevene/studentene møte i maritim sektor?
- Hvordan kan vi øke studentenes bevissthet om fordeler og utfordringer knyttet til mangfold?
- Hvordan kan vi fremme inkluderende holdninger og oppførsel, og forebygge diskriminering og fordommer?
- Hvilke kommunikasjonsstrategier kan være nyttige i et flerkulturelt miljø?

Mangfold

- Opplysning
- Håndtering og akseptere kulturforskjell
- Respektere og veilede elevene
- Relasjonsbygging
- Forbilde
- Utfylle hverandre
- Forskjeller er positivt

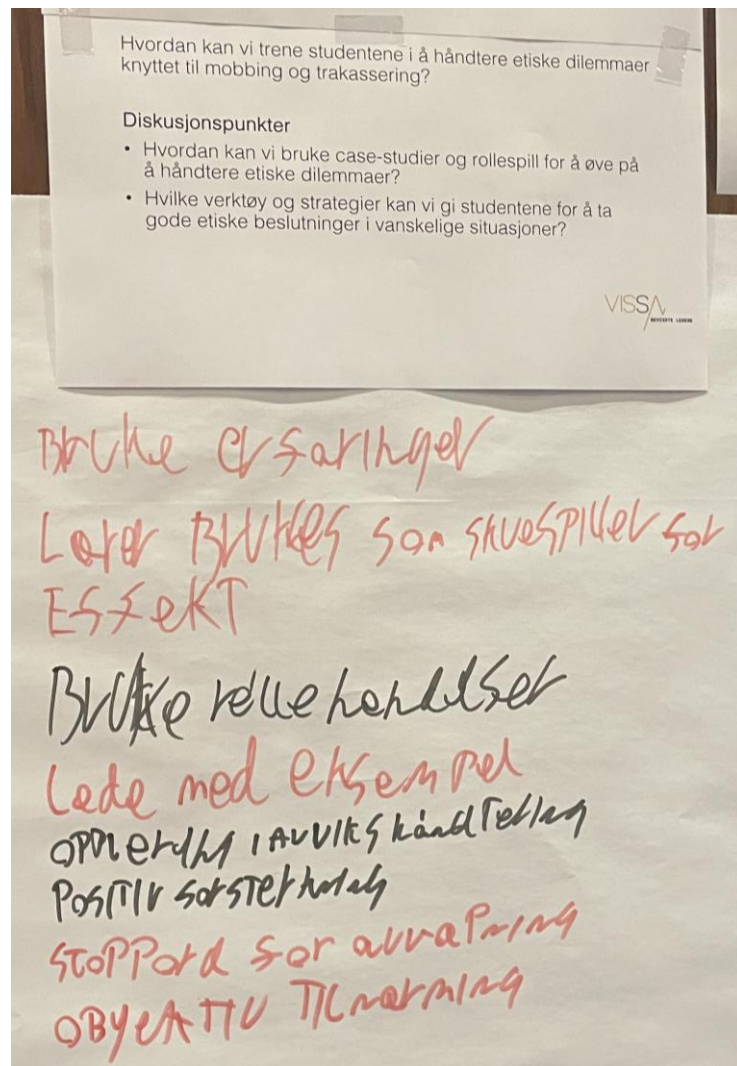
Trening i etiske dilemmaer

Hvordan kan vi trene studentene i å håndtere etiske dilemmaer knyttet til mobbing og trakassering?

Diskusjonspunkter

- Hvordan kan vi bruke case-studier og rollespill for å øve på å håndtere etiske dilemmaer?
- Hvilke verktøy og strategier kan vi gi studentene for å ta gode etiske beslutninger i vanskelige situasjoner?

Trening i etiske dilemmaer

- Bruke erfaringer
- Lærer brukes som skuespiller for effekt bruk
- Bruke reelle hendelser
- Lede med eksempel
- Jobbe med avvikshåndtering
- Positiv forsterkning
- Stoppord for avvæpning
- Operativ tilnærming

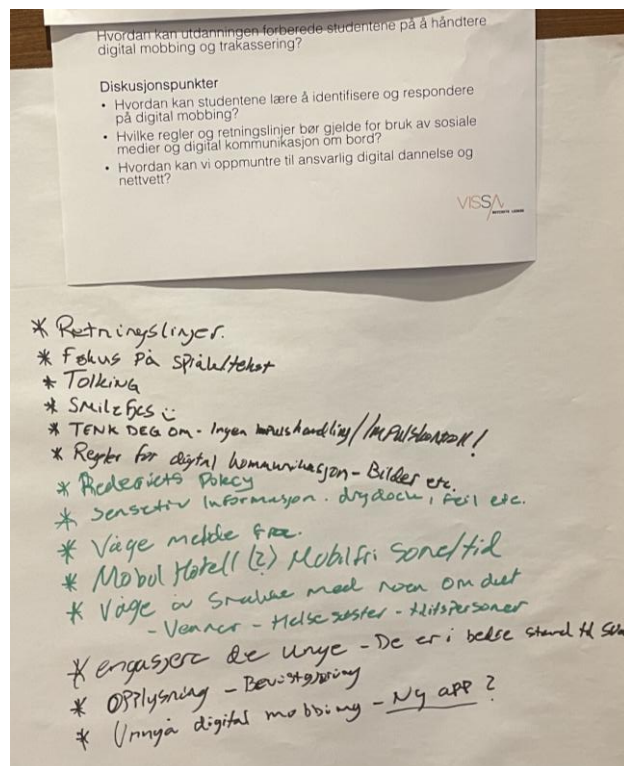
Håndtering av digital mobbing

Hvordan kan utdanningen forberede studentene på å håndtere digital mobbing og trakassering?

Diskusjonspunkter

- Hvordan kan studentene lære å identifisere og respondere på digital mobbing?
- Hvilke regler og retningslinjer bør gjelde for bruk av sosiale medier og digital kommunikasjon om bord?
- Hvordan kan vi oppmuntre til ansvarlig digital dannelse og nettvett?

Håndtering av digital mobbing

- Retningslinjer
- Fokus på språk/tekst
- Tolkning
- Smilies
- Tenke seg om – impuls handling/ impuls kontroll!
- Regler for digital kommunikasjon → Bilder etc.
- Rederiets policy
- Sensitiv informasjon, dry dock, feil, etc.
- Våge melde fra
- Mobil hotell (?), mobilfri sone/regler
- Våge å snakke med noen om det, venner, helsesøster, tillitspersoner
- Engasjere de unge – De kjenner sosiale medier
- Opplysning- bevisstgjøring
- Unngå digital mobbing → Ny app?

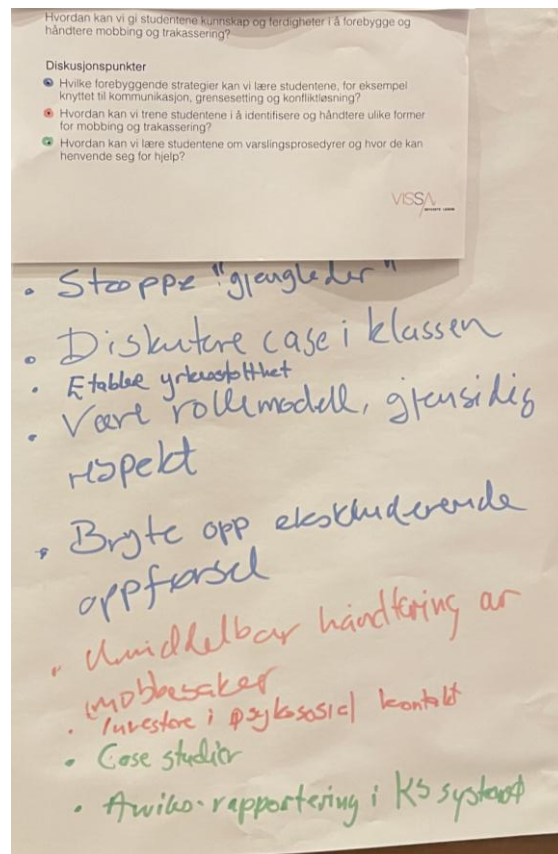
Forebygging og håndtering

Hvordan kan vi gi studentene kunnskap og ferdigheter i å forebygge og håndtere mobbing og trakassering?

Diskusjonspunkter

- Hvilke forebyggende strategier kan vi lære studentene, for eksempel knyttet til kommunikasjon, grensesetting og konfliktløsning?
- Hvordan kan vi trene studentene i å identifisere og håndtere ulike former for mobbing og trakassering?
- Hvordan kan vi lære studentene om varslingsprosedyrer og hvor de kan henvende seg for hjelp?

Forebygging og håndtering

- Stoppe "gjengleder"
- Diskutere case i klassen
- Etablere yrkesstolthet
- Være rollemodell, gjensidig respekt
- Bryte opp ekskluderende oppførsel
- Umiddelbar håndtering av mobbesaker (investere i psykososial kontakt)
- Case studies
- Avviksrapportering i KS-systemet

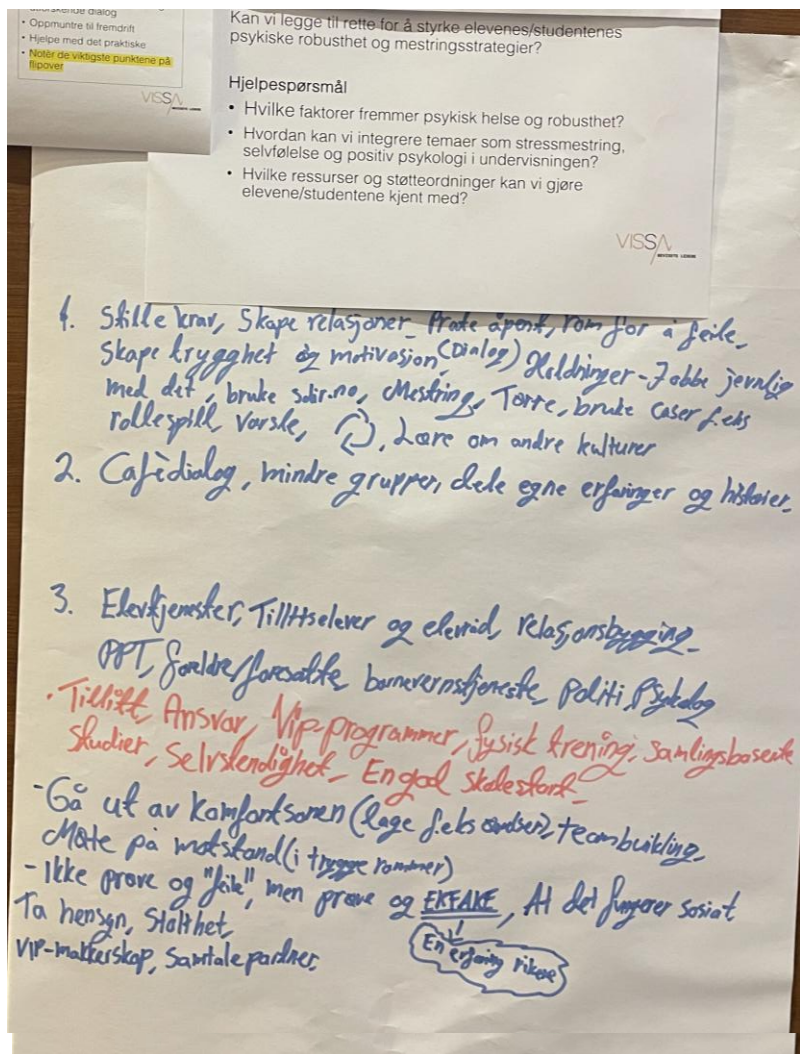
Bygge robusthet blant elevene/studentene

Kan vi legge til rette for å styrke elevenes/studentenes psykiske robusthet og mestringsstrategier?

Hjelpespørsmål

- Hvilke faktorer fremmer psykisk helse og robusthet?
- Hvordan kan vi integrere temaer som stressmestring, selvfølelse og positiv psykologi i undervisningen?
- Hvilke ressurser og støtteordninger kan vi gjøre elevene/studentene kjent med?

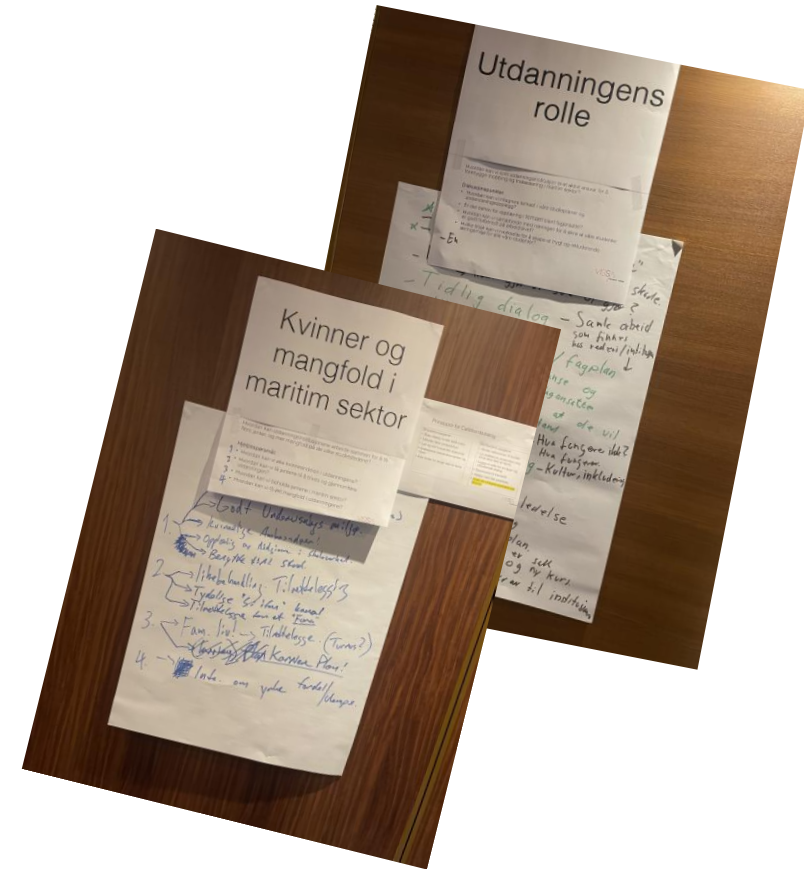
Bygge robusthet blant studentene/elevene

1. Stille krav, skape relasjoner, prate åpent, rom for å feile
Skape trygghet og motivasjon, holdninger → jevnlig med holdninger
Bruke sodir.no, mestring, tørre å bruke caser, f.eks. rollespill, varsle, lære om andre kulturer.
2. Cafédialog, mindre grupper, dele egne erfaringer og holdninger
3. Elevtjenester, tillits elever og elevråd, relasjonsbygging, PPT, foreldre/foresatte, barnevernstjeneste, politi, psykolog, Tillitt, ansvar. Vip-programmer: fysisk trening, samlingsbaserte studier, selvstendighet, en god skolestart
4. Gå ut av komfortsonen (lage øvelser) "Ikke prøve og feile», men prøve og erfare, at det fungerer sosialt
5. Ta hensyn, stolthet, VIP-makkerskap, samtalepartner

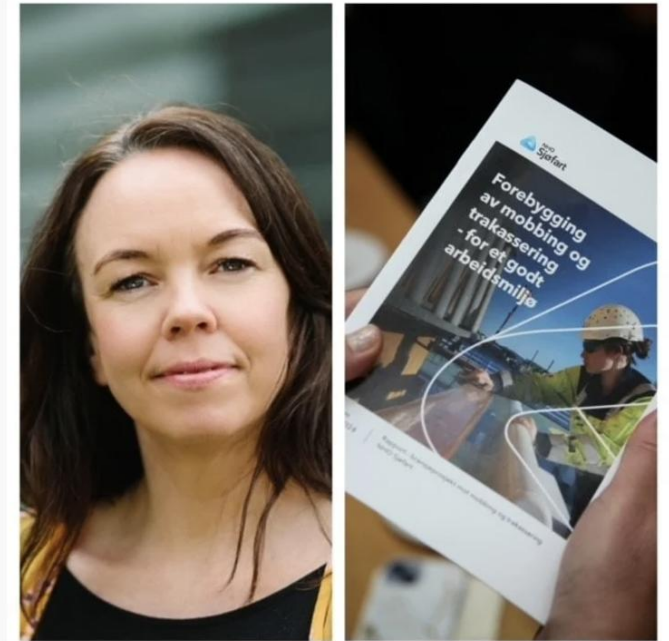
Noen hovedpunkter fra workshopen

1. Ansvar og psykologisk trygghet må gå sammen
2. Forberede elevene/studentene på arbeidslivet
3. Praktisk tilnærming og utenfor boksen tenkning
4. Gode rollemodeller
5. Bevisstgjøring av:
 - roller
 - inkludering
 - gruppeinndeling av jenter og gutter
6. Rask og tydelig reaksjon på uakseptabel oppførsel
7. Det er rom for å jobbe med temaet

Hva kan NHO-sjøfart (og Vissa) bidra med?

- Mye av det som tilbys bedriftene i **bransjeprojektet mot mobbing og trakassering** kan tilbys utdanningsinstitusjonene
- «Train the trainer». Enkle verktøy...
- Digital undervisning, digitale verktøy
- Tett samarbeid mellom NHO Sjøfart og Sjøfartsdirektoratet
- Allerede utarbeidet materiale som kan tilpasses
- NHO sjøfart har noe rom for å besøke utdanningsinstitusjoner
- Ved forespørsler: Ta kontakt med Evelyn, gå inn på nhosjofart.no

[HR og HMS, Arbeidsforhold](#)

NHO Sjøfart etablerer bransjestandard

NHO Sjøfart etablerer bransjestandard